

Source : มติชนสุดสัปดาห์

Date : 22 ธ.ค. 2560

Page : 107

No : 60436807

จับยามศาลฎีกาแจงสรรหา '2 กกต.'

ลุ้น สนช.ชี้ขาด-ไหวตลับหรือเปิดเผย?!!

โล่เอิน

เป็นประเด็นที่น่าจับตามอง หลังจากนายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ทำหนังสือถึงนายชีพ จุลมนต์ ประธานศาลฎีกา เพื่อชี้แจงกระบวนการเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อเข้ารับเลือกเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) สัดส่วน 2 คน ในที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ถูกตั้งข้อสังเกตว่าอาจไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พ.ร.ป.) ว่าด้วย กกต. ที่กำหนดให้การเลือกกรณีดังกล่าวเป็นไปโดยเปิดเผย

ก่อนหน้านี้ มีการสรรหาบุคคลจาก 41 คน คัดเลือกจากคุณสมบัติจนเหลือ 15 คน และเลือกเป็นบุคคลที่มีโอกาสได้รับการเสนอชื่อให้ สนช. อนุมัติเป็น กกต. ได้จำนวน 5 คนแล้ว จึงเหลือสัดส่วนจากศาลฎีกาอีก 2 คน

โดยเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ได้ประชุมลงมติเลือกผู้สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็น กกต. ที่มาจากการเสนอชื่อของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ผลการลงมติได้ นายฉัตรไชย จันทร์พรายศรี ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา เป็นผู้ได้รับการเสนอชื่อเพียงคนเดียว

จากนั้นมีการลงคะแนนเสียงอีกประมาณ 3-4 ครั้ง แต่ไม่มีผู้สมัครเป็น กกต. คนใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งตามที่กฎหมาย กกต. กำหนด จึงต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่

และในวันที่ 6 ธันวาคม ที่ประชุมใหญ่มีการลงมติเลือกผู้สมัคร กกต. อีก 1 คนที่เหลือ ผลปรากฏว่า นายปกรณ์ มหรรณพ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้เป็นผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็น กกต. คนที่ 2 ครบตามจำนวนในสัดส่วนของศาลฎีกา

แต่เกิดความคลางแคลงเมื่อ นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กกต. ระบุว่า ผู้สมัคร กกต. ที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกานั้น อาจขัดมาตรา 12 วรรคสาม ของ พ.ร.บ. ว่าด้วย กกต. ที่กำหนดให้ในการสรรหาหรือคัดเลือกให้ใช้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผย และให้กรรมการสรรหาแต่ละคนบันทึกเหตุผลในการเลือกไว้ด้วย

มีรายงานข่าวว่าในที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ในการคัดเลือกเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน ที่ได้ชื่อนายฉัตรไชย วิธิลงคะแนนมาจากการปรึกษาหารือของรองประธานศาลฎีกา 6 คน ว่าให้มีการลงคะแนนโดยจะทราบเพียงว่าผู้สมัครใครได้คะแนนเท่าใด โดยไม่เปิดเผยชื่อผู้ลงคะแนน

และการคัดเลือกครั้งที่ 2 ในวันที่ 6 ธันวาคม ที่ได้นายปกรณ์ก็เป็นการลงคะแนนโดยไม่เปิดเผยชื่อผู้ลงคะแนนเช่นเดียวกับครั้งแรก

วันที่มีการคัดเลือกครั้งที่ 2 นั้น มีรายงานว่า

มีผู้พิพากษาฝ่ายหนึ่งทักท้วง ว่าการลงคะแนนดังกล่าวจะต้องทำโดยเปิดเผยตามกฎหมาย มีการเปิดเผยรายชื่อหรือตัวเลขที่ระบุได้ว่าผู้พิพากษาคณะใดเลือกผู้สมัครรายใด

ส่วนอีกฝ่ายกลับเห็นว่า การถือบัตรลงคะแนนไปหย่อนโดยปรากฏชัดต่อหน้าทุกคน ถือเป็น การลงคะแนนโดยเปิดเผยแล้ว

การเปิดเผยชื่อผู้พิพากษาว่าเลือกใคร จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของคณะ

จนนายชีพ ประธานในที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา สั่งให้มีการลงมติก่อนเลือกผู้สมัครว่าจะใช้วิธีการลงคะแนนแบบใด ผลการลงมตินั้น ฝ่ายต้องการให้ลงคะแนนไม่ระบุชื่อผู้พิพากษานั้น ไปด้วยคะแนน 86 ต่อ 77 เสียง จึงทำให้การลงคะแนนในวันนั้น เป็นการลงคะแนนโดยไม่ระบุชื่อผู้พิพากษาที่ลงคะแนน เป็นที่มาของการโดนครหาว่าเป็นการลงคะแนนลับจากนายสมชัย

ในเรื่องนี้ แหล่งข่าวระดับสูงจากศาลยุติธรรมให้ความเห็นไว้ว่า กระบวนการดังกล่าวของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาอาจเสี่ยงต่อการกระทำผิดขั้นตอน ที่เปลี่ยนแปลงความ การเลือกตั้งโดยเปิดเผยไม่ชัดเจน มองว่าวิธีการที่ใช้เป็นวิธีการตามกฎหมายแล้ว ทั้งรัฐธรรมนูญและกฎหมายลูก

ฉบับเก่า แม้กระทั่งฝ่ายเลขานุการในที่ประชุมเอง ก็มีความคิดจะให้เปลี่ยนวิธีการ

แต่ในที่ประชุมมีผู้พิพากษาส่วนหนึ่งไม่อยากจะเปลี่ยน อยากจะเลือกโดยที่ไม่ให้รู้ว่าใครเป็นคนเลือก เพราะเกรงการกดดันเกรงใจคู่แข่งด้วยกัน จึงทำให้กลายเป็นปัญหาใหญ่ในตอนนั้นว่าวิธีการเลือกจะเห็นไปตามกฎหมายลูกหรือไม่

หากเปรียบเทียบกับการสรรหา กกต. ของวุฒิสภา จะพบว่าวิธีการต่างกันกับการสรรหาในส่วนของศาลฎีกา ถ้ามองดีๆ อาจเห็นได้ชัดว่าวิธีการสรรหา กกต. ของวุฒิสภา ที่มีประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ และสมาชิกคือ ประธาน สนช. ประธานศาลปกครองสูงสุด และคนอื่นๆ เป็นคณะกรรมการ 6 คน ใช้วิธีสรรหา กกต. โดยเปิดเผยชัดเจน มีทั้งชื่อคนเลือกและชื่อผู้ถูกเลือก หรือเรียกว่า รู้ทั้ง 2 ข้อ

แหล่งข่าวระดับสูงจากศาลยุติธรรมมองว่า เมื่อเรื่องนี้ถึง สนช. คงจะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณา และการพิจารณาจะต้องเอารัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ. ว่าด้วย กกต.

เป็นหลัก มาดูว่าที่มาและคุณสมบัติของ กกต. แต่ละคนถูกต้องตามที่มาของรัฐธรรมนูญและกฎหมายลูกหรือไม่ พร้อมทำความเข้าใจเสนอในที่ประชุม สนช. 200 กว่าคน ว่าเห็นด้วยหรือไม่ต่อไป ตรงนี้ถือว่ามีความเสี่ยงจะถูกตีตกได้ อย่างไรก็ตาม นายสุริยนต์ หงษ์วีไล โฆษกศาลยุติธรรม ยืนยันในเรื่องนี้ว่า การลงคะแนนคัดเลือกผู้สมควรที่จะได้เป็น กกต. ในที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ได้ดำเนินการตามขั้นตอนถูกต้องอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว และไม่ประสงค์จะชี้แจงเพราะจะกลายเป็นการโต้ตอบไปมา

แต่หากทาง สนช. มีหนังสือสอบถามเกี่ยวกับประเด็นนี้ ทางศาลยุติธรรมจะมีหนังสือตอบกลับตามขั้นตอน

อย่างไรก็ตาม ล่าสุดมีรายงานว่า เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม ทางศาลฎีกาได้มีหนังสือตอบกลับ นายพรเพชร ประธาน สนช. แล้ว

โดยเป็นหนังสือชี้แจงขั้นตอนในทุกประเด็นที่มีการสอบถาม พร้อมยืนยันถึงขั้นตอนการคัดเลือก กกต. จากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ

จึงนำลุ่นต่อไปว่า เมื่อศาลฎีกาตอบไปแล้ว ทาง สนช. จะว่าอย่างไรกันต่อไป ●

		Subject Heading :
Source :	มติชน	
Date :	22 ธ.ค. 2560	Page : 15
		No: 60436694

อำนาจจับกุม

เป็นอำนาจที่ให้คุณให้โทษอย่างยิ่ง ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

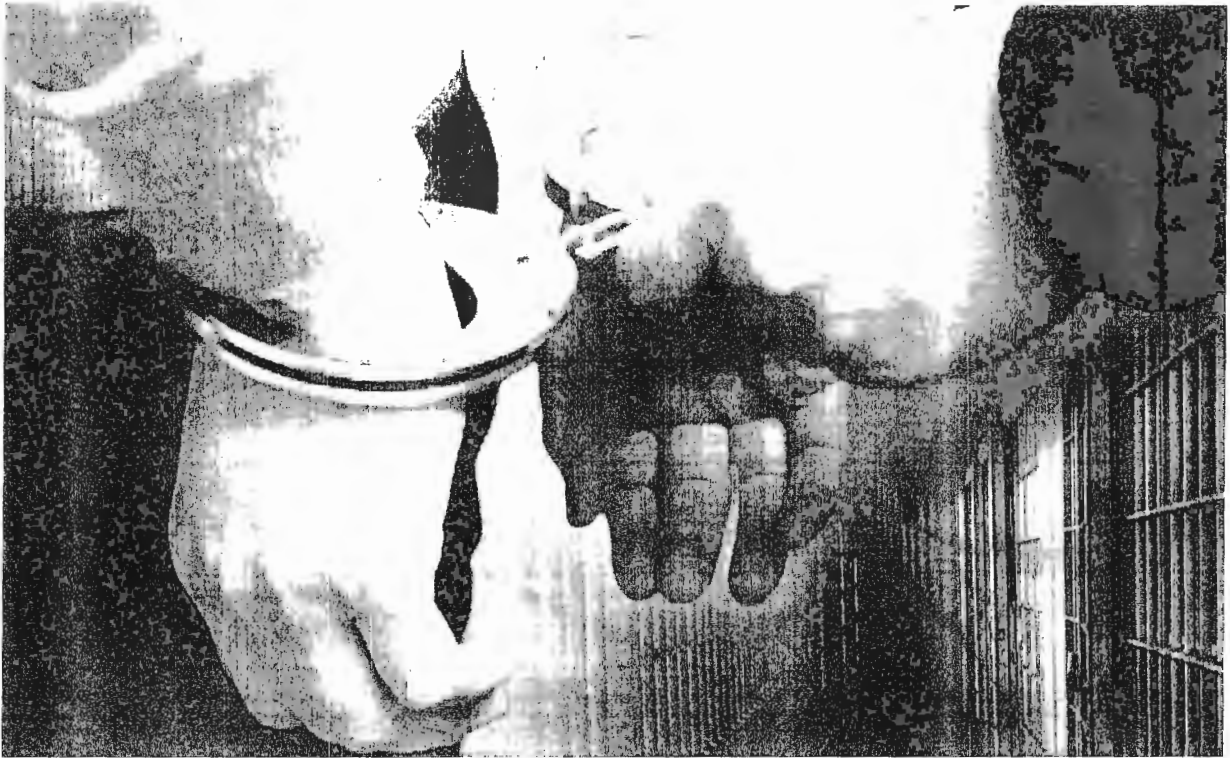
อำนาจจับกุมเป็นอำนาจที่ใช้บ่อยที่สุดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งยังมีปัญหามากที่สุด มีข้อโต้แย้งมากที่สุดทั้งในแง่การจับและไม่จับ บทความนี้จะชี้ให้เห็นปัญหาของกระบวนการจับกุม และเสนอแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นแนวทางของประเทศต่างๆ

การจับนั้นมีปัญหามาก แต่การไม่จับในบางกรณีมีปัญหามากกว่าในข้อที่ว่า เป็นการไม่จับในความผิดซึ่งหน้า ที่เป็นการไม่จับโดยชอบด้วยกฎหมายเพราะเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าบุคคลไม่มีความผิด หรือเป็นการไม่จับที่ละเมิดต่อกฎหมาย (ไม่ทำหน้าที่) โดยไม่สามารถอ้างเหตุผลใดๆ ได้ ทำนองเดียวกับการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และอีกข้อหนึ่ง ยังมีการไม่จับหรือจับไม่ได้ ในกรณีที่มีการออกหมายจับไว้แล้วอีกต่างหาก ซึ่งมีปัญหาเหมือนกัน ในแง่อายุความ

ตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจและยังรวมถึงเจ้าหน้าที่อื่น เช่น เจ้าพนักงานของกรมสรรพสามิต เจ้าพนักงานของกรมศุลกากร พัดตีซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำ ฯลฯ ผู้ใช้อำนาจจับกุมเหล่านี้อาจจับกุมบุคคลได้ทั้งกรณีตามหมายจับ (ที่ออกโดยศาล) และการจับโดยไม่มีหมายจับ อย่างเช่น กรณีความผิดซึ่งหน้าเมื่อได้เห็นบุคคลกำลังกระทำความผิดอยู่ หรือพบในอาการที่แทบไม่ต้องสงสัยเลยว่าบุคคลนั้นได้เพิ่งกระทำความผิดมาแล้วสดๆ

การจับยังมีความสำคัญอีกข้อหนึ่ง คือ การจับทำให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจอื่นสืบเนื่องต่อกันไปอีก คือ เมื่อจับบุคคลใดแล้วก็มีอำนาจค้นตัวผู้นั้นและมีอำนาจควบคุม ชักถาม สอบสวน แจ้งข้อหา ฯลฯ อำนาจเหล่านี้ถูกยกขึ้นมาใช้ทันทีพร้อมๆ กัน โดยผู้ถูกจับถ้าไม่มีหลักดี หรือไม่ทันตั้งตัว หรือไม่รู้กฎหมายด้วยแล้ว แทบจะหาโอกาสโต้แย้งอะไรไม่ได้เลย กว่าที่จะตั้งตัวได้อีกทีก็ต่อเมื่อมีทนายความ หรือเมื่อถูกส่งตัวมาพบพนักงานอัยการ หรือเมื่อปรากฏตัวต่อหน้าศาลซึ่งบางครั้ง อาจจะไม่มีโอกาสปรากฏตัวอีกเลย (ถูกบังคับให้หายตัวหรือโดยวิธีการต่างๆ ทั้งโดยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจหรือโดยรู้ทำไม่ถึงการหรือข้อกฎหมายไม่แม่นยำ หรือต่อรองให้ทำอย่างอื่น งานลับ แทนการถูกดำเนินคดีอย่างที่คนธรรมดาไม่อาจจะคาดคิดได้)

เมื่อกล่าวถึงตรงนี้แล้วคงเห็นได้ชัดเจนว่าอำนาจจับกุมเป็นอำนาจที่สำคัญใครกุมอำนาจนี้ไว้จะให้ใครและให้โทษแก่คนอื่นได้นานัปการ และมีความสำคัญต่อภาพรวมคดีอาญาทั้งหมด เพราะเป็นกระบวนการเริ่มต้นของการดำเนินคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้จับจะพบผู้ต้องหาเป็นคนแรก ส่วนกรณีที่ไม่จับนั้น ผู้มีอำนาจจับก็จะพบผู้ต้องหาเป็นคนแรกเช่นกัน แล้วก็ไม่มีการจับกุมในกระบวนการยุติธรรมพบผู้ต้องหาคนนั้นอีกเลย ดังนั้น หากจะสนใจปฏิรูปอะไรหรือหน่วย

งานใด ทำได้หรือไม่ได้ อาจไม่ใช่ข้อสำคัญ ข้อที่สำคัญกว่าคือ การบริหารจัดการกระบวนการเล็กๆ น้อยๆ เช่น กระบวนการจับกุมนี้ให้มีมาตรฐานกว่าเดิม ก็ยังถือว่าก้าวหน้ามากแล้วยิ่งเมื่อเรารู้แล้วว่าการปฏิรูปองค์กรใดไม่ใช่ง่าย การกำจัดจุดอ่อนที่เป็นจุดตาย (หรือจุดอำนาจเหนือขององค์กร) ไปพลางๆ ก่อนก็ยังดี

๖ เพราะการมีอำนาจจับกุมสำคัญมากนี้เอง องค์กรผู้ใช้อำนาจเหล่านี้จึงต้อง (หรือพยายามที่จะ) มีสายการบังคับบัญชายาวเหยียด แต่พอล้วงลูกก็มีระเบียบให้รวบรัดระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างถึงเนื้อถึงตัวกันทีเดียว ซึ่งเป็นการรักษาอำนาจไว้สำหรับผู้บังคับบัญชาให้เข้าถึงอำนาจในทุกช่วงชั้น (ถึงเรียกว่ากุมอำนาจได้) ระเบียบต่างๆ ที่หล่อเลี้ยงระบบนั้นก็ยังมีปัญหาอีกมาก และอาจเป็นที่มาของการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติการ (เช่น ระเบียบต่างๆ ที่จะต้องเสนอเพื่อให้ผู้ที่อยู่เหนือตนขึ้นไปรับทราบ

หรือเพื่อกลั่นกรอง ระเบียบว่าด้วยการรายงานเหตุการณ์ สถานการณ์ รายงานเรื่องสำคัญ แจ้งความคืนหน้า แนนอนว่าข้อดีสำหรับการทำงานในหน้าที่ที่มีอยู่ แต่จุดยึดโยงอำนาจก็มี ซึ่งจะเหนียวแน่นแค่ไหนแล้วแต่ผู้บังคับบัญชาแต่ละคน เห็นไหมว่ายืดหยุ่นได้ ไม่เบาเลย)

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในการจับกุม (เอาแค่พัฒนาที่พอ ไม่จำเป็นต้องใหญ่กว่านั้น) โดยเพิ่มให้มีฝ่ายตรวจสอบอำนาจจับกุมมากขึ้นจึงเป็นแนวคิดที่เห็นว่าจำเป็นแล้วสำหรับตอนนี้ ตอนที่ระบบกำลังจะพังพาลงไปเพราะขาดความเชื่อมั่น

ฝ่ายที่จะเข้ามาตรวจสอบหรือเข้ามารู้เห็นการใช้อำนาจจับกุมนั้น ควรเป็นใคร ทำอย่างไร หากคำตอบได้ด้วยการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งบางประเทศได้กำหนดผู้ตรวจสอบไว้คือ ศาลและพนักงานอัยการ แนนอนว่าประเทศต่างๆ อาจมีบุคคลผู้เข้ามาตรวจสอบมากกว่านี้ อีก แต่หากกล่าวโดยรวมของระบบกระบวนการยุติธรรมตามที่นิยมในโลกปัจจุบันนี้แล้วคงไม่พ้น

ศาลและพนักงานอัยการ

(ความจริงภาคสื่อมวลชนทั้งสื่ออาชีพ และสมัครเล่นผู้อัดคลิปต่างๆ เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตก็ทำงานตรวจสอบได้ผลมากแล้ว ในบางกรณีต้องให้เครดิตเขาจริงๆ การทำงานที่ดีมีประสิทธิภาพของสื่อประเภทต่างๆ นี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันการพัฒนาประสิทธิภาพของการจับกุมได้จริง)

แล้วประเทศอื่นเขาทำกันอย่างไร

คำตอบคือ หลายประเทศทำอย่างนี้

1. เมื่อมีการจับกุมแล้วต้องมีการตรวจสอบการจับกุมจากองค์กรอื่นในกระบวนการยุติธรรมทันทีซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเป็นการเพิ่มผู้รู้เห็นหรือผู้ตรวจสอบเข้าในกระบวนการโดยมิให้ชักช้า
2. เมื่อมีการจับกุมแล้วเจ้าหน้าที่ผู้จับควรมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาในเวลาอันสั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้วส่งตัวผู้ต้องหาไปพบพนักงานอัยการหรือศาลที่มีเขตอำนาจ หรือผู้พิพากษาได้สวน ฯลฯ

ในยุโรป: ประเทศต่างๆ ในยุโรปภาคพื้นทวีป เช่น โปรตุเกส สเปน เบลเยียม มีระบบกระบวนการยุติธรรมที่มีผู้พิพากษาได้ส่วนคดี ซึ่งอาจจะเรียกว่าผู้พิพากษาได้ส่วน มีอำนาจหน้าที่เข้าถึงคดีกับผู้พิพากษาผู้มีอำนาจพิจารณาตัดสินกล่าวคือ ผู้พิพากษาได้ส่วนจะเป็นตำแหน่งที่แยกต่างหากจากผู้พิพากษาผู้ทำหน้าที่พิจารณาคดี

ผู้พิพากษาได้ส่วน จะได้ส่วนพยานในคดี ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยานที่จะนำมาใช้ยืนยันความผิดของผู้ถูกกล่าวหาภายในเบื้องต้น รวมถึงอาจเข้าตรวจสอบสถานที่อื่นเกี่ยวกับคดี เช่น ที่เกิดเหตุ และมีอำนาจสั่งให้สืบหา ค้นหาพยานหลักฐานอื่นเพิ่มเติมได้อีกด้วย จากนั้นประเมินหลักฐานทั้งหมดว่าสมควรดำเนินคดีต่อหรือไม่ ถ้าผู้พิพากษาผู้ทำหน้าที่ได้ส่วนเห็นว่าหลักฐานมากพอสมควรดำเนินคดีต่อ คดีนั้นก็จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีเต็มรูปแบบปกติต่อไป โดยที่ศาลซึ่งทำหน้าที่พิจารณาคดีเต็มรูปแบบก็ไม่ผูกพันตามความเห็นเดิมของผู้พิพากษาผู้ทำหน้าที่ได้ส่วน ต่างคนต่างเป็นอิสระต่อกัน ดูๆ ไปแล้ว ผู้พิพากษาได้ส่วนนี้ทำงานบางส่วนคล้ายอัยการในประเทศเรา

การมีผู้พิพากษาผู้ทำหน้าที่ได้ส่วนนี้เป็นประโยชน์กับผู้ถูกจับกุม ที่เขาจะได้พบกับศาลได้ในเวลาอันรวดเร็ว ศาลก็สอบปากคำผู้ต้องหาได้ด้วยตนเองอย่างทั่วถึงที่ หากเห็นว่ากรณการจับกุมกระทำโดยมิชอบผู้ต้องหาจะถูกปล่อยตัวในไม่ช้า ซึ่งตามที่กฎหมายของประเทศในยุโรปภาคพื้นทวีปกำหนดไว้แบบนี้แตกต่างจากกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทยเป็นอย่างมากเพราะประเทศไทยไม่มีผู้พิพากษาได้ส่วนก่อนการเริ่มคดี

แต่บางคนก็อาจจะแย้งว่าระบบกฎหมายไทยเราก็เปิดโอกาสให้ศาลได้ส่วนมูลฟ้องคดีอาญาได้อยู่แล้ว อาจจะมีมองว่าคล้ายการได้ส่วนของยุโรปภาคพื้นทวีปอยู่เหมือนกัน แต่ในความเห็นของผู้เขียนว่ายังไม่เหมือนกันทีเดียวเพราะผู้พิพากษาได้ส่วนของเขาทำงานบางส่วนคล้ายงานในหน้าที่อัยการ และทำงานเชิงรุกค่อนข้างสูง บางครั้งสั่งให้หาพยานหลักฐานเพิ่ม เป็นต้น

ในการเห็นของผู้เขียน กรณีของประเทศเรานั้น การจับกุมตามหมายจับนั้นไม่ค่อยเป็นปัญหาหลักเท่าไรเพราะ ก่อนที่จะออกหมายจับศาลได้พิจารณาคดีแล้วจึงออกหมายจับ แต่ที่ไมจะเป็นปัญหามากอยู่ที่การจับโดยไม่ต้องมีหมายหรือที่เรียกว่าการจับผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือที่ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้าตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งเป็นอำนาจการตัดสินใจของผู้ใช้อำนาจจับตัวๆ เป็นการตัดสินใจในปัจจุบันทันด่วน เพราะเนื้อหาของเรื่องจำเป็นต้องทำอย่างนั้น

(กรณีการจับตามหมายนั้น คงมีปัญหาใหญ่เพียงอย่างเดียว คือ การไม่จับ กล่าวคือ สืบสวนหาตัว โฉบ หรือมีความล่าช้าในการติดตามตัว ฯลฯ จนคดีขาดอายุความ ซึ่งปัญหาการไม่จับหรือจับไม่ได้นี้ ในบางเรื่องเป็นเรื่องที่ไล่หาความรับผิดชอบได้ยากที่สุด เพราะความล่าช้าเกิดได้หลายช่วงกับเจ้าหน้าที่หลายคนและหลายหน่วยงาน หลายขั้นตอน แต่ละช่วง แต่ละงานครอบคลุมความล่าช้ากันคนละนิดคนละหน่อย จนท้ายที่สุดเป็นความล่าช้าผสมรวม คือขาดอายุความ)

วิธีการที่จะตรวจสอบการจับในความผิดซึ่งหน้าในเรื่องนี้ มีกฎหมายของหลายประเทศสามารถนำมาเปรียบเทียบ ในบางประเทศเมื่อตำรวจจับกุมผู้ต้องสงสัยในความผิดซึ่งหน้าแล้วต้องรายงานให้พนักงานอัยการทราบในทันที เพื่อให้พนักงานอัยการพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการจับและการตั้งข้อหา และรวมถึงพยานหลักฐาน ในเกาหลีใต้ พนักงานอัยการเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน นั้นหมายถึงทุกขั้นตอนที่ตำรวจทำหรือจะทำต้องมีการแจ้ง รายงานหรือขอความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน หรือแจ้งหลังกระทำในทันทีแล้วแต่รูปเรื่อง ดังนั้นการทำงานของตำรวจและพนักงานอัยการเกือบจะเป็นเนื้อเดียวกัน

สำหรับการที่จะไปขอหมายต่อศาล หลายประเทศในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ก่อนที่ตำรวจจะขอหมายจับและหมายค้นต่อศาลนั้นจะต้องผ่านการพิจารณาและผ่านความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน จึงจะไปขอหมายต่อศาลได้ (คล้ายกับให้อัยการถ่วงดุลความชอบด้วยกฎหมายและความจำเป็น) รูปแบบอย่างนี้ทำให้การจับกุมตามหมายเป็นไปโดยความรอบคอบผิดพลาดน้อย และกระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลเท่าที่จำเป็น

จะเห็นว่าวิธีการปฏิบัติของประเทศต่างๆ ที่มีระบบการตรวจสอบอำนาจจับกุม ก็เป็นเพียงแต่กระบวนการที่เพิ่มขึ้นมาจากที่ประเทศเรามีอยู่แล้วเท่านั้นเอง ไม่ใช่ของแปลกประหลาดขนาดจะต้องรื้อระบบกันใหญ่โต จริงอยู่วางระบบกันทีเดียวให้ครบทุกอย่างนั้นดีแน่ แต่ถ้ายังทำไม่ได้ ค่อยๆ แก้ไขไปทีละจุดอย่างเรื่องอำนาจในการจับนี้ก่อนก็ไม่เสียหายแต่อย่างใด

กนกศักดิ์ พวงลาภ